

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXVI. — Izdan in razposlan 16. dne aprila 1918.

Vsebina: (Št. 137—139.) 137. Ukaz, s katerim se izpreminja ministrstveni ukaz z dne 10. aprila 1917. l. o uravnavi prometa z lesom. — 138. Ukaz o izdelovanju žganja iz vina, vinskih droži in sadnega mošta. — 139. Ukaz o izjemnem odkupovanju iz obteka dejanih nikljastih kovanih novcev po 10 vinarjev.

137.

Ukaz poljedelskega ministra in trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 11. aprila 1918. l.,

s katerim se izpreminja ministrstveni ukaz z dne
10. aprila 1917. l. (drž. zak. št. 160) o uravnavi
prometa z lesom.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se izpreminja in dopolnjuje ukaz voditelja poljedelskega ministrstva v porazumu z udeleženi ministri in v soglasju z vojnim ministrom z dne 10. aprila 1917. l. (drž. zak. št. 160) in se mora sedaj glasiti tako:

Ustanovitev gospodarskega mesta za les.

§ 1.

1. Da se pospešuje produkcija lesa in spravljaje lesa, ter da se uredi trgovina in promet z lesom v tuzemstvu ter v inozemstvo, se ustanavlja gospodarsko mesto za les s sedežem na Dunaju.

2. Gospodarsko mesto za les je juristična oseba. To mesto ni pridobitno podjetje in se ne peča z nikakršnimi opravili, ki merijo na dobiček.

3. Gospodarsko mesto za les je podrejeno poljedelskemu ministru in trgovinskemu ministru in mora slušati njuna ukazila.

4. Pravico ima imeti v svojem pečatu in na svojih dopisih mali avstrijski državni grb.

Organi gospodarskega mesta za les.

§ 2.

Organi gospodarskega mesta za les so:

1. Načelstvo,
2. občni zbor,
3. odbor za tuzemski promet,
4. odbor za inozemski promet.

Načelstvo.

§ 3.

1. Načelstvo gospodarskega mesta za les je sestavljeno iz predsednika in njegovih namestnikov, nadalje iz načelnikov obeh odborov in njihovih namestnikov.

2. Ude načelstva postavljata poljedelski minister in trgovinski minister v medsebojnem porazumljenju.

3. Predsednik zastopa gospodarsko mesto za les na zunaj. Njemu je naročeno vrhovno vodstvo opravil in odkazovanje dohajajočih opravnih

spisov odboru, ki je v zmislu §§ 7 in 8 pristojen za njih obravnavanje, nadalje izvrševanje sklepov občnega zbora.

On predseduje na občnem zboru in podpisuje pravnoobvezno v imenu gospodarskega mesta za les.

4. Predsedniku in njegovim namestnikom gre pravica, da smejo biti navzoči pri vseh posvetovanjih odborov, in sicer, ako niso udje dotičnega odbora, s posvetovalnim glasom.

5. V stvareh, ki se tičejo področja obeh odborov, more sklicati predsednik skupno posvetovanje načelstva ali obeh odborov. Pri teh posvetovanjih predseduje predsednik ali eden njegovih namestnikov.

6. Predsednik ter načelnika obeh odborov imajo pravico o posameznih rečeh zasliševati izvedence in jih s posvetovalnim glasom privzemati na seje občnega zbora in odborov.

7. Ako je predsednik zadržan, izvršuje njegove oblasti eden njegovih namestnikov.

Občni zbor gospodarskega mesta za les.

§ 4.

1. Občni zbor gospodarskega mesta za les je sestavljen iz zastopnikov gozdarstva, trgovine z lesom, iz zastopnikov les podelujočih industrij in obrti in rudarstva.

Ude postavljata porazumno poljedelski minister in trgovinski minister.

2. Občnemu zboru je naloženo:

- a) odobriti pravilni red gospodarskega mesta za les;
- b) popreskušati in odobravati proračune in računске sklepe gospodarskega mesta za les;
- c) sklepati o ustanavljanju podružnic;
- d) sprejemati poročila predsednika in odborov o delovanju;
- e) izrekati mnenja ter podajati informacije udeleženi državnim osrednjim oblastvom o vseh stvareh, ki se tičejo produkcije lesa in prometa z lesom.

§ 5.

1. Občni zbor sklicuje predsednik po potrebi. Sklicati ga je v osmih dneh na sejo, ako to pisмено zahteva eden izmed vladnih komisarjev, eden odborov ali najmanj ena četrtina udov občnega zbora z navedbo razpravnega predmeta.

2. Za veljaven sklep občnega zbora je potrebno, da je navzoča najmanj ena tretjina udov. Občni zbor sklepa z večino glasov; ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsedovatelj.

Odbora.

§ 6.

1. Vsak izmed obeh odborov je sestavljen iz 20 udov največ, ki jih je vzeti izmed udov občnega zbora. Postavlja jih poljedelski minister porazumno s trgovinskim ministrom.

2. Odboroma je naloženo predposvetovanje stvari, o katerih je razpravljati na občnem zboru, ter sklepati o vseh naredbah načelne narave, ki jih po tem ukazu naj ukrepa gospodarsko mesto za les.

Za veljaven sklep odborov je potrebno, da je navzoča najmanj polovica udov. Sklepa se z večino glasov; ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsedovatelj.

3. Načelnika obeh odborov ter njune namestnike postavlja porazumno poljedelski minister in trgovinski minister izmed udov dotičnega odbora.

4. Načelnika sklicujeta seje odborov, predsedujeta v njih in vodita tekoča opravila odborov. Njima je naloženo izvrševati sklepe, ki sta jih storila odbora v okviru svojega posebnega področja. Odredbe odbora, ki so izrečno označene za take, more odpravljati njega načelnik in jih pravnoobvezno podpisovati v imenu gospodarskega mesta za les.

5. Načelnik vsakega odbora je dolžen občnemu zboru obdobjno poročati o delovanju odbora.

6. Načelniku vsakega odbora so podrejene za oskrbovanje posebnih poslov odbora potrebne pomožne moči, kojih nameščanje in odpuščanje odreja. Za postavljanje vodilnih uradnikov (poslovodij) je treba odobrenja poljedelskega ministra in trgovinskega ministra.

7. Ako je načelnik zadržan, izvršuje njegove oblasti eden njegovih namestnikov.

§ 7.

Odboru za tuzemski promet gre obravnavanje vseh v področje gospodarskega mesta za les spadajočih reči, ki se tičejo pospeševanja produkcije lesa in spravljania lesa ter uravnave trgovine in prometa z lesom v mejah avstrijskega državnega ozemlja.

Zlasti mu je naloženo:

- a) poizvedovati o zalogah za sekanje godnega lesa, nadalje o zalogah posekanega, podelnega, obsekanega in žaganega lesa, ter o obratnih sredstvih, kar jih je v posameznih podjetjih;
- b) sodelovati ob zavarovanju potreščine lesa vojaške uprave in ostalih upravnih državnih strok;
- c) sodelovati ob zalaganju potreščine lesa civilnega prebivalstva, zlasti industrije, obrti in rudarstva;
- d) pospeševati pridobivanje lesa, prevažanje in podelovanje lesa s podpiranjem nabavljanja delovnih sil, vozil, obratnih sredstev in živil, ter drugih potrebščin;
- e) svetovati državnim osrednjim oblastvom v vseh stvareh, nanašajočih se na pridobivanje lesa in promet z lesom, zlasti tudi v pršanjih tarifne in trgovinske politike;
- f) preiskovati in podajati mnenja o prošnjah za podelitev uvoznih dovolil za les;
- g) sodelovati v odredbah, ki se ukrenejo v zmislu § 12.

§ 8.

Odboru za inozemski promet gre uravnava izvažanja lesa čez meje avstrijskega državnega ozemlja. Zlasti mu je naloženo:

- a) ustanoviti pogoje, po katerih je dopuščati izvoz lesa;
- b) sklepati o časnih in krajevnih porazdelitvah izvoznih množin lesa na posamezne produkcijske okoliše in prodajne dežele;
- c) nadzorovati izpolnjevanje zaukazov, ukrenjenih po točki a in b;

d) sodelovati ob podeljevanju izvoznih ali prevoznih dovolil za les;

e) izdajati prevozna potrdila po § 3, odstavek 2, ukaza z dne 31. oktobra 1917. l. (drž. zak. št. 430);

f) pisati natančen pregled o produkcijskih razmerah in obsegu izvoza podjetij, ki pridejo v poštev;

g) svetovati državnim osrednjim oblastvom v vseh stvareh izvažanja lesa.

Pravice in dolžnosti udov in namestnikov.

§ 9.

1. Predsednik in njegovi namestniki, načelnika odborov in njuni namestniki ter udje občnega zbora in odborov izvršujejo svoje naloge kakor častno službo. Za potovanja v službi gospodarskega mesta za les pa prejemajo povračilo za vozne stroške ter dnevščine v isti višini kakor udje kmetijskega sveta.

2. Udje in nameščenci gospodarskega mesta za les morajo po najboljših močeh pospeševati njegove namene in cilje in opuščati vse, kar bi gospodarskemu mestu oteževalo ali onemogočalo izpolnjevanje njegovih nalog. Dolžni so, se natančno držati od gospodarskega mesta za les ukrenjenih zaukazov in izdanih predpisov, dajati gospodarskemu mestu za les ali organom, ki imajo njegovo naročilo, po resnici vsa zahtevana pojasnila o stvareh, ki se tičejo gospodarskega mesta, in na zunaj molčati o vseh stvareh, za katere zvedo in ki se tičejo gospodarskega mesta za les ali opravičnih razmer. Obljubiti morajo izpolnjevanje spredaj omenjenih dolžnosti.

Državno nadzorstvo in zastopstvo.

§ 10.

Državno nadzorstvo o poslovanju gospodarskega mesta za les izvršujejo vladni komisarji, ki jih imenujejo udeleženi ministri. Dokler traja vojna, je pridržano tudi vojnemu ministru, da postavi vladnega komisarja. Vladne komisarje je vabiti na vse razprave in seje občnega zbora in odborov; vsakčas morejo povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati. Glasovanja se vladni komisarji ne udeležujejo. Pravico pa imajo zahtevati, da se odloži izvršitev sklepov občnega zbora in odborov dotlej, da odločijo udeleženi ministri. Vladni komisarji imajo tudi pravico

vpogledovati vse knjige, zapiske in opravilne spise gospodarskega mesta, ter zahtevati pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

Ako pošljejo državna osrednja oblastva od primera do primera posebne zastopnike, da se varujejo javni interesi in da se pospešujejo naloge gospodarskega mesta za les, imajo ti zastopniki pravico biti navzoči na posvetovanjih in sejah občnega zbora in odborov in vsakčas povzeti besedo.

Zglasilna dolžnost.

§ 11.

Posestniki gozdov ter posestniki in hranilci lesa so dolžni gospodarskemu mestu za les na njegov zaukaz zglasti svoje zaloge lesa in obdobjo ali od primera do primera poročati o prometu z lesom. Dolžni so predlagati gospodarskemu mestu za les na njegovo zahtevanje tudi druge pomočke in izkaze, ki jih potrebuje, za izvrševanje svojih nalog, ter državnim organom ali organom, ki jih poljedelski minister zaveže posebej za to, dovoliti, da opravijo ogled na licu mesta in, ako treba, vpogledajo opravilne zapiske.

Pridelovanje in dobavljanje lesa.

§ 12.

Da se varujejo javni interesi, more zaukazati poljedelski minister, zaslišavši gospodarsko mesto za les:

- a) sekanje,
- b) dovažanje lesa in njega podelovanje za stavbni in koristni les ter drva in oddajanje lesa po cenah, ki jih določi.

Poljedelski minister more naročiti gospodarskemu mestu za les, da izvrši spredaj navedene naredbe za račun zavezancev, ako ne slušajo naročila poljedelskega ministra v primernem roku. Pri tem pa je ravnati tako, da se kolikor mogoče prizanaša interesom zavezancev.

Potrošek gospodarskega mesta za les.

§ 13.

1. Za zalaganje potroška gospodarskega mesta za les se morejo pritegniti pridelovalci lesa, podelovalci lesa in lesotržci, da plačajo prispevke ali da plačujejo pristojbine.

Kakšni in koliki so prispevki in pristojbine, naj določi poljedelski minister in trgovinski minister v porazumu s finančnim ministrom in zaslišavši gospodarsko mesto za les.

2. Kake prebitke, ki se podajajo po založbi potroška, je nalagati v rezervnem zakladu, ki ga upravlja gospodarsko mesto za les, da se zalagajo primanjkljaji.

3. Ko se razpusti gospodarsko mesto za les, odločita poljedelski minister in trgovinski minister v porazumu s finančnim ministrom o porabi zaklada.

Kazni zaradi nereda.

§ 14.

Vsakemu izmed obeh odborov je naloženo ustanoviti določene učine, ob katerih more, ako so dani, predsednik ali razsodišče nalagati kazni zaradi nereda, ter določiti izmero teh kazni; pri tem se pa pri učinih, ki se odkažejo, da jih kaznuje predsednik, ne sme preseči kazenski postavek 2000 K, v drugih primerih pa ne postavek 10.000 K za posamezni primer. V zmislu tega paragrafa storjeni sklepi obeh odborov potrebujejo odobrenja poljedelskega ministra in trgovinskega ministra.

§ 15.

Predsednik more zaradi ravnanja zoper predpise in odredbe, izdane po tem ukazu, naložiti kazni zaradi nereda, ako je to določeno za dotični učin s sklepom odbora. Zoper tako razsodbo se more zaprositi odločba razsodišča (§ 16), ne da bi priziv imel odločivo moč.

Razsodišče.

§ 16.

1. Zoper odredbe, ki jih je izdalo gospodarsko mesto za les na podstavi tega ukaza, more prizadeta oseba v teku osmih dni po vročitvi zaprositi odločbo razsodišča. Razsodišče ima svoj sedež na Dunaju. Sestavljeno je iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi poljedelski minister in trgovinski minister v porazumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov oziroma njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje poljedelski minister v porazumu s trgovinskim ministrom. Udje in nadomestniki ne smejo pripadati gospodarskemu mestu za les. Svoje posle opravljajo kakor častno službo.

2. Razsodišče ima pravico na predsednikov predlog nalogati kazni zaradi nereda za ravnanje zoper odredbe ali predpise, izdane po tem ukazu, ako po § 15 ni predsednik upravičen za to.

3. Ako je za določene učine izmera kazni ustanovljena z odborovim sklepom, ki so ga odobrili udeleženi ministri, je razsodišče vezano nanjo, kadar odmerja kazen. V vseh drugih primerih je izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča. V nobenem primeru ne sme kazni zaradi nereda presegati zneska 10.000 K. Razsodišče odloča nadalje o prizivih zoper kazni zaradi nereda, naložene po § 15.

4. Postopanje pred razsodiščem se ravna po določenih četrtega oddelka VI. dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ne pokaže kaj drugega. Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti priče in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego. Vse odločbe razsodišča so končno veljavne.

Vse kazni, naložene po tem ukazu, dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določita poljedelski minister in trgovinski minister, in se na prošnjo predsednika izterjajo s politično izvršbo.

Sodelovanje občin.

§ 17.

Občine so dolžne sodelovati v izvrševanju tega ukaza.

Prestopki in kazni.

§ 18.

Prestopke tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih odredb ter vsako sodelovanje ob preprečenju v njem ustanovljenih dolžnosti kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 20.000 K ali z zaporom do šest mesecev, ako ne spada dejanje pod strožjo kazen.

Začetek veljavnosti.

§ 19.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Homann s. r.

Wimmer s. r.

Wieser s. r.

Silva-Tarouca s. r.

138.

Ukaz urada za prehranjevanje ljudi v porazumu s finančnim ministrstvom z dne 13. aprila 1918. l.

o izdelovanju žganja iz vina, vinskih droži in sadnega mošta.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.

Za izdelovanje žganja (špirta) iz vina in vinskih droži je treba dovoljenja urada za prehranjevanje ljudi v porazumu s finančnim ministrstvom. Ti osrednji oblasti moreta druga oblastva pooblastiti za podeljevanje dovoljenja.

Prošnje za dovoljenje je vlagati po finančnih oblastvih I. stopnje (finančna okrajna ravnateljstva, finančna nadzorništva, na Kranjskem finančno ravnateljstvo).

§ 2.

Narejeni izdelek je dejan pod zaporo.

Zapora ima učinek, da se sme pod zaporo dejano blago podelovati, porabljati in otujevati le po ukazilu urada za prehranjevanje ljudi.

§ 3.

Izdelovanje žganja iz sadnega mošta je prepovedano.

§ 4.

Kdor ravna proti določilom tega ukaza, tega kaznuje politično okrajno oblastvo, ne kraté morebitne uporabe dohodarstvenega kazenskega zakona, z denarno kaznijo do 20.000 K ali z zaporom do šest mesecev, ako dejanje ne spada pod strožjo kazen. Te kazni se morejo v otežilnih okolišnih nalogati druga poleg druge.

Istim kaznim kakor storilec zapade, kdor napelje koga drugega k enemu teh dejanj ali sodeluje pri njega izvršitvi.

§ 5.

Ob kaznovanju se more nadalje, ako se je storil prestop v obratovanju obrti, razsoditi na izgubo obrtne pravice za vedno ali na določen čas.

Pravtako se more povodom kazenskega postopanja izreči, da zapadejo izdelki ali sirovine, na katere se nanaša kaznivo dejanje, ali, ako se ne morejo več zajeti, da zapade njih izkupilo v prid državi.

Ako se očitno ravna zoper ta ukaz, se more tudi neodvisno od kaznovanja razsoditi, da zapadejo reči ali njih izkupilo.

Zapale reči ali njih izkupilo se porabijo za preskrbovanje prebivalstva.

§ 6.

Politična okrajna in cesarska policijska oblastva morejo za zavarovanje zapada ukreniti potrebne zavarovalne naredbe, zoper katere ni dopusten priziv.

Zavarovane reči more otujiti za zavarovanje upravičeno oblastvo, še preden se izjavi, da zapadejo, ako nastanejo z njih hrambo stroški ali nevarnost, da se izpridijo.

§ 7.

Ukaz dobi moč peti dan po njegovi razglasitvi.

Paul s. r.

139.

Ukaz finančnega ministrstva z dne 15. aprila 1918. l.

o izjemnem odkupovanju iz obteka dejanjih nikljastih kovanih novcev po 10 vinarjev.

Z ozirom na izredne razmere vojnega stanja, ki so delu prebivalstva otežile ali onemogočile, da bi zamenjalo preklicane nikljaste kovane novce po 10 vinarjev v roku, ki je določen z ukazom z dne 30. maja 1917. l. (drž. zak. št. 244) in poteče s 30. dnem aprila 1918. l., se v porazumu s kraljevim ogrskim finančnim ministrstvom odreja, da morajo c. kr. blagajnice in uradi še sprejemati nikljaste kovane novce po 10 vinarjev avstrijskega in ogrskega kova, dokler se ne ukrene drugače, po imenski vrednosti pri vseh plačilih in potom zamenjave.

Ta ukaz dobi moč s 1. dnem maja 1918. l.

Wimmer s. r.